

UCHWAŁA NR XXVI/139/2016

Rady Gminy Rytwiany z dnia 22 grudnia 2016 roku

w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2022.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.), art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390), art. 4¹ ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 487) oraz art. 17 ust. 2 pkt 4 stawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku (t.j. Dz.U. z 2016 poz. 930 z późn. zm.), Rada Gminy Rytwiany uchwała co następuje:

§ 1

Uchwała się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2022, zwany dalej „Programem”.

§ 2

Program stanowi załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rytwiany.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Rytwiany.

Przewodniczący Rady Gminy
Jerzy Gwizdowski

Załącznik do Uchwały Nr XXVI/139/2016
Rady Gminy Rytwiany
z dnia 22 grudnia 2016 r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2017–2022**

INFORMACJE OGÓLNE

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie.

Przemocą w rodzinie określane jest każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolności, powodujące cierpienie i szkody.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r. poz 1390) definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu.

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

- 1) przemoc fizyczna – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia (popychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, kopanie, duszenie, bicie rękami i przedmiotami, parzenie, użycie broni itp.).
- 2) przemoc seksualna – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności (wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie współżycia płciowego z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego itp.).
- 3) przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu (wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, karanie przez odmowę uczuć, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, domaganie się posłuszeństwa, wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, stosowanie gróźb itp.).
- 4) przemoc ekonomiczna – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy (odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwienie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspokajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny itp.).
- 5) zaniedbanie – to ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje i jest przestępstwem. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Pomimo większej świadomości społecznej tylko bardzo zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwanie i zgłoszenie tego faktu odpowiednim organom. Najczęściej identyfikowanymi ofiarami przemocy w rodzinie są kobiety i dzieci. Przemoc domowa dotyczy także często mężczyzn, osób starszych i niepełnosprawnych.

Z uwagi na powyższe fakty konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społeczeństwa, dostarczając wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z tym problemem. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy. Zjawisko przemocy na terenie Gminy Rytwiany wymaga opracowania dokładnej diagnozy tego problemu. Konieczne byłoby również zbudowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Niniejszy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, zwany „Programem”, ma charakter długofalowy. Działania Programu obejmują lata 2017–2022.

I. Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Rytwiany

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

Na dzień 31 grudnia 2015 r. Gmina Rytwiany liczyła 6358 mieszkańców.

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy na dzień 31 grudnia 2015 r. wyniosła 269.

W 2015 r. w 14 rodzinach zamieszkujących na terenie Gminy Rytwiany została wszczęta procedura Niebieskie Karty. W ramach procedury Niebieskie Karty pomocą objętych było 26 rodzin. W tych rodzinach pomocą objętych było 22 kobiety, 32 mężczyzn i 4 dzieci.

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie czy w szkole, ale nieujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

Na terenie Gminy Rytwiany przemoc w rodzinie najczęściej jest powiązana z alkoholizmem, niskimi dochodami finansowymi na członka rodziny, niskim wykształceniem, małą świadomością społeczną. Zjawisko znęcania się na członkami rodziny zazwyczaj występuje w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny. Ofiary przemocy najczęściej boją się, a niejednokrotnie wstydzą o tym mówić i zgłaszać po pomoc do właściwych organów. Trudno jest im w tych sprawach zeznawać przed policją, w sądzie i z tego powodu biernie przyzwalają na trwanie przemocy. Tylko bardzo zdeterminowane ofiary przemocy domowej decydują się na jej przerwaniu.

II. Cele Programu

Celem Programu jest:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Rytwiany,
- 2) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 3) zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Cele Programu będą realizowane przez:

- 1) budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy,
- 2) diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie Gminy Rytwiany,
- 3) podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- 5) oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie,
- 6) kształtowanie postaw społeczności lokalnej poprzez działania edukacyjne, profilaktyczne i informacyjne.

III. Założenia Programu

1. Realizacja celów Programu zakłada:

- a) uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie,
- b) zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa i profesjonalnej pomocy,
- c) promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy,
- d) edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie,
- e) działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

2. Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- a) ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1390,
- b) ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 930 z późn. zm.),
- c) ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm),
- d) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne (Dz.U. z 2011 r. Nr 50 poz. 259).

IV. Zasoby Gminy Rytwiany w zakresie realizacji Programu:

1. Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin.
2. Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą, tj. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji, Sąd Rejonowy wraz z Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej, Prokuratura Rejonowa, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, organizacje pozarządowe, parafie, sołtysi i rady sołeckie.

V. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu:

- 1) poparcie działań i współpraca z samorządem powiatowym i województwa,
- 2) dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny,
- 3) dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,
- 4) dobra współpraca służb i instytucji na terenie Gminy oraz poza nią,
- 5) otwartość i chęć współpracy specjalistów,
- 6) chęć zmiany i wyjścia z kryzysu ofiar przemocy.

VI. Zagrożenia w realizacji zadań Programu:

- 1) stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
- 2) negatywne wzorce zachowań społecznych,

- 3) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin,
- 4) brak współpracy rodziny w zakresie przezwyciężania kryzysów,
- 5) problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach,
- 6) słaba kondycja ekonomiczna rodzin,
- 7) zbyt mała współpraca interdyscyplinarna.

VII. Program jest spójny z następującymi Programami:

- 1) Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020,
- 2) Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016,
- 3) Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 4) Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rytwiany.

VIII. Zadania Programu

Szczegółowy plan zadań określa załącznik nr 1 do Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 - 2022

IX. Finansowanie Programu

Źródłem finansowania Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2022 są:

1. Środki własne Gminy Rytwiany, w tym pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. Dotacje budżetu państwa,
3. Środki pozyskane z innych źródeł.

X. Monitoring i ewaluacja

Monitoring i ewaluacja będą przeprowadzane systematycznie w zespole powołanym do wyżej wymienionych zadań.

XI. Uwagi końcowe

Niniejszy Program jest programem ramowym, wytyczającym kierunki działania i może podlegać uzupełnieniom i modyfikacjom wynikającym z bieżących doświadczeń jak i zmian organizacyjnych i prawnych.

Załącznik nr 1

do Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2022

L.p.	Zadanie	Opis zadania	Termin realizacji	Realizator lub koordynator
1.	Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego	Zespół Interdyscyplinarny składa się z grupy specjalistów reprezentujących instytucje wchodzące w skład lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy – tj. przedstawicieli Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rytwianach, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia i innych instytucji. Celem działalności Zespołu jest szybkie i skuteczne podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa członkom rodzin zagrożonych przemocą oraz powstrzymania występowania zjawiska przemocy w rodzinie, planowanie i realizacja działań pomocowych w oparciu o diagnozę potrzeb.	2017-2022	Wójt Gminy Rytwiany
2.	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnozowanie ryzyka wystąpienia problemu przemocy w rodzinie. • Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie. • Prowadzenie procedury Niebieskie Karty zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (m.in. opracowywanie indywidualnego planu pomocy, prowadzenie dokumentacji i monitoringu rodziny objętej procedurą). • Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie. • Monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy. • Podejmowanie działań mających na celu zapobieganie zjawisku przemocy domowej poprzez dystrybucję ulotek/broszur/plakatów i materiałów edukacyjnych w szkołach, placówkach kulturalnych, służby zdrowia, handlowych i pocztowych. • Publikowanie na stronie internetowej Urzędu Gminy Rytwiany i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rytwianach informacji o instytucjach udzielających pomocy ofiarom przemocy domowej w środowisku lokalnym. • Poradnictwo pracowników socjalnych podczas przeprowadzania wywiadów środowiskowych. • 	2017-2022	<ul style="list-style-type: none"> • Kierownik GOPS • Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego
3.	Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • Systematyczne szkolenia przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury Niebieskie Karty i prowadzenia interwencji kryzysowej. • Organizowanie spotkań w celu wymiany doświadczeń między pracownikami instytucji wchodzących w skład lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy. 	2017-2022	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Interdyscyplinarny • GOPS • Przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

4.	Edukacja środowiska lokalnego - zmiana postaw mieszkańców wobec zjawiska przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • Dystrybucja ulotek/broszur/plakatów i materiałów edukacyjnych dla mieszkańców gminy w szkołach, placówkach kulturalnych, służby zdrowia, handlowych i pocztowych. • Umieszczenie informacji o charakterze edukacyjnym dot. przemocy w rodzinie na stronach internetowych placówek kulturalnych i oświatowych działających na terenie Gminy Rytwiany, Urzędu Gminy Rytwiany i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. 	2017-2022	<ul style="list-style-type: none"> • Przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Kierownik GOPS • Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego
----	--	---	-----------	--